

PRAVO NA STALNI BORAVAK PREMA SPORAZUMU O POVLAČENJU

Osnovna pravila iz Sporazuma o povlačenju

Sporazum o povlačenju omogućuje novi boravišni status, odnosno status korisnika prava iz Sporazuma o povlačenju, koji omogućuje pravo na boravak u državi domaćinu i druga s tim povezana prava. Pravo na boravak nije vremenski ograničeno i korisnici prava iz Sporazuma o povlačenju zadržavaju ga sve dok ispunjavaju relevantne uvjete za ostvarenje tog prava.

Tijekom boravka u državi domaćinu boravišni status se ne mijenja, ali se prava na boravak mogu s vremenom proširivati.

To načelo „jednog boravišnog statusa s dinamičkim razvojem prava” primjenjuje se u svim državama članicama, bez obzira na to jesu li korisnicima prava iz Sporazuma o povlačenju dopustile da borave bez podnošenja zahtjeva za novi boravišni status¹ ili su od njih zatražile da do određenog roka podnesu zahtjev za novi boravišni status².

Pravna osnova novog boravišnog statusa i svih povezanih prava sam je Sporazum o povlačenju, a ne boravišna isprava izdana na temelju tog sporazuma (iako stjecanje statusa korisnika prava na temelju Sporazuma može biti uvjetovano podnošenjem zahtjeva unutar utvrđenog roka). Iako države članice mogu korisnicima prava iz Sporazuma o povlačenju uvesti obvezu podnošenja zahtjeva za takve boravišne isprave, te isprave samo dokazuju temeljni boravišni status.³

Drugim riječima, korisnici prava iz Sporazuma o povlačenju ne stječu pravo na boravak u državi domaćinu samo na temelju boravišne isprave izdane na temelju Sporazuma, ali to pravo i ne gube ako njihova boravišna isprava istekne ili se izgubi.

Isto vrijedi i za sva druga prava koja proizlaze iz prava na boravak, kao što je pravo na rad. Povezana prava ne mogu se uvjetovati predočenjem važeće boravišne isprave, ali korisnici prava iz Sporazuma o povlačenju koji nemaju važeću boravišnu ispravu moraju dostaviti druge dokaze svojeg boravišnog statusa i svih prava koja iz njega proizlaze.

Pravo na stalni boravak prema Sporazumu o povlačenju

Korisnici prava iz Sporazuma o povlačenju koji su u skladu s pravom Unije zakonito boravili u državi domaćinu u neprekinutom razdoblju od pet godina stječu pravo na stalni boravak u toj državi.

Prema načelu „jednog boravišnog statusa s dinamičkim razvojem prava” i zbog činjenice da se sva prava stječu na temelju Sporazuma o povlačenju, korisnici prava iz Sporazuma automatski stječu pravo na stalni boravak u državi domaćinu nakon što ispune relevantne uvjete.

¹ Bugarska, Češka, Njemačka, Estonija, Irska, Grčka, Španjolska, Hrvatska, Italija, Cipar, Litva, Poljska, Portugal i Slovačka.

² Belgija, Danska, Francuska, Latvija, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nizozemska, Austrija, Rumunjska, Slovenija, Finska i Švedska.

³ Boravišne isprave u EU-u na temelju Sporazuma o povlačenju izdaju se u fizičkom obliku s rokom valjanosti od najmanje pet, a najviše deset godina zbog sigurnosnih razloga.

Pravo na stalni boravak stječu s učinkom od trenutka dobivanja tog prava na temelju Sporazuma o povlačenju, a ne u trenutku izdavanja boravišne isprave kojom dokazuju svoje pravo na stalni boravak, što može potrajati.

Isto tako, pravo boravka u državi domaćinu ne gube ako zahtjev za boravišnu ispravu koja dokazuje njihovo pravo na stalni boravak nisu podnijeli prije isteka prethodne boravišne isprave.

Boravišne isprave kojima se dokazuje pravo na stalni boravak izdaju se na zahtjev, a korisnici prava iz Sporazuma o povlačenju trebaju dostaviti potrebne popratne dokumente. Zahtjev za izdavanje boravišne isprave kojom se dokazuje pravo na stalni boravak može se podnijeti od trenutka stjecanja prava na stalni boravak.

Država domaćin izdaje boravišnu ispravu nakon što provjeri jesu li ispunjeni svi uvjeti. U tu svrhu država domaćin može provjeriti je li podnositelj zahtjeva u skladu s uvjetima boravka (trajanje i zakonitost) neprekidno pet godina boravio u državi domaćinu.

Međutim, država domaćin može propisati da korisnici prava iz Sporazuma o povlačenju trebaju imati važeću boravišnu ispravu i izreći administrativne sankcije onima koji ne ispune svoju obvezu iz nacionalnih propisa i pravodobno ne zatraže ili ne produlje boravišnu ispravu. Takve sankcije moraju biti razmjerne, nediskriminirajuće, učinkovite i ne smiju ograničavati pravo na boravak.

Pravo na stalni boravak bez odgovarajuće boravišne isprave

Zahvaljujući načelu „jednog boravišnog statusa s dinamičkim razvojem prava”, ponekad se može dogoditi da korisnici prava iz Sporazuma o povlačenju pravo na stalni boravak u državi domaćinu steknu i bez boravišne isprave kojom se to pravo dokazuje.

To nije neuobičajeno i države članice imaju slična iskustva s mobilnim građanima EU-a u skladu s pravom EU-a o slobodnom kretanju njegovih građana.

Većina prava povezanih sa statusom korisnika prava iz Sporazuma o povlačenju ne ovisi o pravu na privremeni ili stalni boravak.

Pravo na stalni boravak na temelju Sporazuma o povlačenju relevantno je za:

- a) dopuštena razdoblja odsutnosti iz države domaćina;
- b) studentske stipendije i zajmove poslovno neaktivnim korisnicima prava iz Sporazuma o povlačenju;
- c) proporcionalnost ograničavanja statusa korisnika prava iz Sporazuma o povlačenju zbog javne politike ili sigurnosti;
- d) primjenu uvjeta boravka na članove obitelji državljana Ujedinjene Kraljevine i
- e) boravak poslovno neaktivnih korisnika prava iz Sporazuma o povlačenju.

Općenito govoreći, treba jasno razlikovati postojanje pravne osnove za neko pravo i ostvarenje tog prava u praksi.

U slučaju njihova nesklada, tijela države domaćina ne mogu zanijekati pravo na stalni boravak i sva prava koja iz njega proizlaze samo zato što korisnik prava iz Sporazuma o povlačenju nije predočio boravišnu ispravu koja potvrđuje njegovo pravo na stalni boravak.

U takvoj je situaciji korisnik prava iz Sporazuma o povlačenju obavezan dostaviti druge dokaze svojeg prava na stalni boravak. U tom se kontekstu uz druge dokumente može predočiti i istekla boravišna isprava. Taj postupak može biti funkcionalno istovjetan postupku podnošenja zahtjeva za ispravu o stalnom boravku i može rezultirati izdavanjem takve boravišne isprave.

S druge strane, pozivanje na pravo na boravak bez važeće boravišne isprave (*o stalnom ili privremenom boravku*) zahtjevnije je ako se prava traže u odnosu na treće osobe, kao što su poslodavci.

Za razliku od tijela države domaćina, treće strane obično neće moći utvrditi je li osoba koja ne predoči valjanu boravišnu ispravu i dalje korisnik prava iz Sporazuma o povlačenju. Treće strane mogu od osoba koje tvrde da su korisnici prava iz Sporazuma o povlačenju zatražiti da predoče važeću boravišnu ispravu izdanu na temelju tog sporazuma.

Time se ne dovode u pitanje druge mogućnosti koje država domaćin može uvesti kako bi pomogla trećim stranama u takvim situacijama, kao što je postupak provjere statusa pri tijelu nadležnom za useljavanje.

Za više informacija o Sporazumu o povlačenju vidjeti [Smjernice – O Sporazumu o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, dio drugi – Prava građana](#) (C/2020/2939, SL C 173, 30. svibnja 2020., str. 1.) koje se ovim dokumentom ne mijenjaju, nego samo dopunjuju.

Pravila o pravu na stalni boravak obuhvaćena su odjeljkom 2.3. Smjernica.